

Sygn. akt VU 6421/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant stażysta Emilia Łopatowska

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku Z. H. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o należność z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne

na skutek odwołania Z. H. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 9 września 2014 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 6421/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 września 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na podstawie art. 83 ust. 1 oraz art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że wnioskodawczyni Z. H. (1) jest dłużnikiem ZUS z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne. Zadłużenie wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosiło łącznie 20.958,20 złotych w tym z tytułu:

- składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od sierpnia 2004 roku do sierpnia 2009 roku w kwocie 11.181,20 złotych,

- odsetek za zwłokę – 9.777,00 złotych.

Odwołanie od tej decyzji w dniu 8 października 2014 roku złożyła Z. H. (1), zarzucając decyzji naruszenie art. 28 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz § 3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia MGPIPS z 31 lipca 2003 roku w sprawie szczegółowych zasad umarzania należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne przez ich niezastosowanie i ustalenie wysokości zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne, zanim prawomocnie rozpoznany został wniosek z 12 maja 2014 roku o umorzenie należności z tytułu składek.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Na rozprawie w dniu 20 lutego 2015 roku pełnomocnik wnioskodawczyni wskazał, że zaskarżona decyzja została wydana przedwcześnie albowiem wnioskodawczyni wystąpiła o umorzenie należności składkowych i jej wniosek nie został do tej pory merytorycznie rozpoznany gdyż Wojewódzki Sąd Administracyjny w Łodzi postanowieniem z dnia

4 lutego 2015 roku sygn. III S.A./ŁD 1072/14 uchylił decyzję organu rentowego odmawiającą umorzenia należności składkowych w wyniku ponownego rozpoznania sprawy oraz poprzedzającą ją decyzję również odmawiającą umorzenia należności i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Ponadto wnioskodawczyni w grudniu 2014 roku wniosła o umorzenie należności składkowych w całości w trybie ustawy abolicyjnej. W związku z powyższym wnosil o uchylenie zaskarżonej decyzji jako przedwczesnej.

Jednocześnie pełnomocnik wnioskodawczyni wskazał, że nie kwestionuje wysokości zadłużenia wraz z należnymi odsetkami ustalonych decyzją z dnia 9 września 2014 roku, a podnosił, że powinny one ulec umorzeniu.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. H. (1) w okresie od kwietnia 2004r.do sierpnia 2009r. prowadziła działalność pozarolniczą pod nazwą PPHU (...) (okoliczność bezsporna).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział wT. w dniu 14 kwietnia 2014 roku powiadomił Z. H. (1) o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne, na którą składają się składki z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2004 roku do sierpnia 2009 roku w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 w wysokości 21.832,44 złote, w tym składki w wysokości 11.782,44 zł. i odsetki za zwłokę w wysokości 10.050,00 złotych. Jednocześnie organ rentowy wezwał wnioskodawczynię do złożenia pisemnych wyjaśnień w sprawie przyczyn nieopłacenia składek, pod rygorem wydania decyzji w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia zdrowotne na podstawie dotychczas zgromadzonych dowodów.

(dowód: zawiadomienie o wszczęciu postępowania k. 1 akt ZUS)

Z uwagi na niedopełnienie przez wnioskodawczynię obowiązków określonych w art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 9 września 2014 roku określił wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od sierpnia 2004 roku do sierpnia 2009 roku z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 w kwocie 11.181,20 złotych oraz odsetek za zwłokę w kwocie 9.777,00 złotych.

(dowód: decyzja z dnia 9 września 2014 roku k. 3 akt ZUS)

W dniu 12 maja 2014 roku Z. H. (2) złożyła wniosek o umorzenie należności z tytułu składek zdrowotnych.

Decyzją nr (...) z dnia 16.07.2014r. (znak: (...)) odmówiono wnioskodawczyni umorzenia należności z tytułu składek zdrowotnych w łącznej kwocie 21.576,87 zł.

W dniu 14.08.2014r. do organu rentowego wpłynął wniosek złożony przez wnioskodawczynię o ponowne rozpoznanie sprawy o umorzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne.

W wyniku rozpoznania powyższego wniosku decyzją z dnia 6.10.2014r. (znak: (...)) Prezes ZUS utrzymał w mocy decyzję z dnia 16.07.2014r., uchylając ją jedynie w części dotyczącej przedawnionych składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od 05.2004r. do 08.2004r. oraz odsetek za zwłokę od tych składek, umarzając postępowanie pierwszej instancji w tej części.

(dowód: wniosek k. 4-5 akt ZUS, ponowny wniosek k. 6-7, decyzja z dnia 16 lipca 2014 roku k. 8-11, decyzja z dnia 6 października 2014 roku k. 12-19 akt ZUS)

Wnioskodawczyni nie kwestionowała wyliczenia zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 z okres od sierpnia 2004 roku do sierpnia 2009 roku w kwocie 11.181,20 złotych oraz odsetek za zwłokę w wysokości 9.777,00 złotych, a jedynie podnosiła że winny one ulec umorzeniu.

(okoliczność bezsporna)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy zaznaczyć, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ i art. 477¹⁴ k.p.c.) i tylko w tym zakresie podlega ona kontroli sądu zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności (por. postanowienie S.N. z dnia 22 lutego 2012 r. w sprawie II UK 275/11, publik. LEX nr 1215286).

W przedmiotowej sprawie wnioskodawczyni Z. H. (1) wniosła odwołanie od decyzji z dnia 9 września 2014 roku. Decyzją tą organ rentowy na podstawie art. 83 ust. 1 oraz art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że Z. H. (1) jest dłużnikiem ZUS z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne. Zadłużenie wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosiło łącznie 20.958,20 złotych w tym:

- z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od sierpnia 2004 roku do sierpnia 2009 roku - 11.181,20 złotych,

- z tytułu odsetek za zwłokę – 9.777,00 złotych.

Spór w niniejszej sprawie koncentruje się zatem na kwestii istnienia zadłużenia Z. H. (1) z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 z okres od sierpnia 2004 roku do sierpnia 2009 roku i wysokości tego zadłużenia.

We wskazanym wyżej zakresie zaskarżona decyzja podlega kontroli sądu ubezpieczeń społecznych pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności.

Odnosząc się do tej kwestii to wskazać należy, że zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 12 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2013 roku, poz. 1442) osoby prowadzące na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo następującym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu i rentowemu oraz ubezpieczeniu wypadkowemu.

Zgodnie zaś z art. 13 pkt 4 powołanej ustawy osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

W myśl art. 66 ust. 1 pkt 1c ustawy z 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008r., Nr 164, poz. 1027, ze zm.) obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą lub osobami z nimi współpracującymi, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Natomiast zgodnie z art. 67 ust. 1 powyższej ustawy obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego uważa się za spełniony po zgłoszeniu do ubezpieczenia zdrowotnego osoby podlegającej temu obowiązkowi zgodnie z przepisami art. 74-76 oraz opłaceniu składki w terminie i na zasadach określonych w ustawie.

Zgodnie zaś z art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności

osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

Zgodnie z dyspozycją art. 46 ust. 1 w.w. ustawy płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy.

W myśl art. 47 ust. 1 w.w. ustawy płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1 a, 2a i 2b, nie później niż:

- do 10 dnia następnego miesiąca - dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie;
- do 5 dnia następnego miesiąca - dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych;
- do 15 dnia następnego miesiąca - dla pozostałych płatników.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jeżeli płatnik składek nie złoży w terminie deklaracji rozliczeniowej, nie będąc z tego obowiązku zwolniony, Zakład dokonuje wymiaru składek z urzędu w wysokości wynikającej z ostatnio złożonej deklaracji rozliczeniowej, bez uwzględnienia wypłaconych zasiłków oraz zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, zawiadamiając o tym płatnika.

Z przepisów tych wynika, że osoby prowadzące działalność pozarolniczą winny opłacać składki na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w obowiązujących w ustawie terminach.

W myśl art. 23 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997r. - Ordynacja podatkowa.

Wnioskodawczyni nie kwestionowała zaskarżonej decyzji zarówno w zakresie ustalenia okresu zadłużenia jak i jego wysokości. Wręcz przeciwnie zawodowy pełnomocnik wnioskodawczyni na rozprawie w dniu 20 lutego 2015 roku przyznał, że wysokości zadłużenia z tytułu nieopłacenia składek na ubezpieczenie społeczne nie kwestionuje.

Tym samym w ocenie Sądu, mając na uwadze treść powołanych przepisów oraz niekwestionowanie przez odwołującą wysokości zadłużenia uznał, iż decyzja stwierdzająca, że wnioskodawczyni Z. H. (1) jest dłużnikiem ZUS z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji łącznie w kwocie 20.958,20 złotych, w tym z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od sierpnia 2004 roku do sierpnia 2009 roku w kwocie 11.181,20 złotych oraz odsetek za zwłokę w kwocie 9.777 złotych, jest prawidłowa.

Podnoszone w odwołaniu zarzuty dotyczące naruszenia art. 28 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz §3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia MGPIPS z 31.07.2003r. w sprawie szczegółowych zasad umarzania należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne poprzez ich niezastosowanie są bezprzedmiotowe. Podstawą wydania zaskarżonej decyzji nie były w/w przepisy, a przepis art. 83 ust. 1 pkt 3, art. 48 ust. 1 w zw. z art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.. Przepis art. 28 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych dotyczy kwestii umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne, która jest przedmiotem odrębnego rozpoznania przez organ rentowy.

Skoro treść zaskarżonej decyzji ubezpieczeniowej wyznacza zakres rozpoznania sprawy przez sąd, a ta nie dotyczy kwestii umorzenia zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia zdrowotne, to niedopuszczalnym jest w niniejszej sprawie analizowanie, czy zachodzą przesłanki do umorzenia zaległości z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne, jak chce skarżąca.

Kwestia umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne wszczęta na wniosek Z. H. (1) w dniu 12 maja 2014 roku toczy się odrębnie przed Zakładem Ubezpieczeń Społecznych. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Łodzi postanowieniem z dnia 4 lutego 2015 roku sygn. III S.A./ŁD 1072/14 uchylił bowiem decyzję organu rentowego odmawiającą umorzenia należności składkowych w wyniku ponownego rozpoznania sprawy oraz poprzedzającą ją decyzję również odmawiającą umorzenia należności i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Sąd nie podziela stanowiska pełnomocnika wnioskodawcy, co do przedwczesności wydania przez ZUS zaskarżonej decyzji, wobec nie rozpoznania do tej pory zgłoszonego przez Z. H. (1) wniosku o umorzenie należności. W ocenie Sądu to właśnie sprawa o umorzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne jest wtórna wobec przedmiotowej sprawy. Aby bowiem organ rentowy mógł rozpoznać wniosek ubezpieczonej o umorzenie zaległości składkowych musi w pierwszej kolejności rozstrzygnąć podstawę istnienia takich zaległości - co oznacza, że albo taką podstawą są niesporne należności wynikające z deklaracji składanych przez płatnika, albo podstawą jest decyzja wydana w trybie art. 83 ust 1 w zw. z art 38 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, albo prawomocne orzeczenie sądowe, jeżeli decyzja ta została zaskarżona do sądu powszechnego w trybie art. 83 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Orzekanie w przedmiocie umorzenia zaległości w przypadku nie ustalenia podstawy istnienia zaległości stanowi rażące naruszenie przepisów postępowania. Wniosek strony o umorzenie zaległości nie rozstrzyga bowiem ani o istnieniu zaległości, ani o ich wysokości - organ powinien samodzielnie zweryfikować czy zaległości w należnych wpłatach w ogóle istnieją. Wprawdzie organ rentowy może ustalić podstawę istnienia zaległości także w toku postępowania w przedmiocie umorzenia, ale tylko wówczas jeżeli wcześniej nie wydał decyzji w trybie art. 83 ust 1 w zw. z art. 38 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W przedmiotowej sprawie organ rentowy był zatem uprawniony do ustalenia istnienia zaległości składkowych i ich wysokości przed rozpoznaniem zgłoszonego przez ubezpieczoną wniosku o ich umorzenie. Postępowanie to ma charakter prejudycjalny w postępowaniu dotyczącym umorzenia zaległości toczącym się w trybie art. 28 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Organ powinien zawiesić postępowanie administracyjne (w przedmiocie umorzenia zaległości) w trybie art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a. do czasu zakończenia się postępowania w przedmiocie wymiaru spornych składek.

W sprawie o umorzenie należności, przy ustalonej uprzednio podstawie istnienia zaległości w trybie decyzji, nie bada się już ponownie kwestii istnienia zadłużenia oraz jego wysokości, a jedynie ocenia się sprawę pod kątem spełnienia przesłanek do umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak sentencji.